ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵ՛Ք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏ

ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԵՏ

Ո Գ Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն
ԳՅՈՒՂԱԿՈՒՄԲԱՎԱՐԻՆ

(ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ)

№ 2

374
O-20

Լ Ո Ւ Ս Պ Ա Ր Բ Հ Ր Ա Տ

ՅԵՐԵՎԱՆ 1938

0120-10
374
0-20

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայկական ՍՍՀ Լուսժողկոմատի Ակումբային վարչության մեթոդական կաբինետը հրատարակելով «Օգնություն գյուղակումբավարին» № 2-ը նպատակ ունի փոքր չափով օգնելու ինչպես գյուղակումբվարներին, նույնպես և ագիտատորներին, զրուցավարներին, ակտիվ ընթերցողներին, աշխարհագրական անհրաժեշտ թվական տվյալներով, պետությունների (վոչ բոլոր), պետական կառուցվածքի, գլխավոր քաղաքների, հիմնական գաղութների, տարածության, բնակչության քանակի մասին։ Դա չափազանց անհրաժեշտ է վորովհետև ամենօրյա թերթերում բազմաթիվ աշխարհագրական անուններ են հանդիպում, վորոնց վորտեղ լինելու մասին ընթերցողների մեջ անհրաժեշտ հետաքրքրություն է առաջ գալիս։ Առանձին պետությունների պետական կառուցվածքի մասին ավելի ընդարձակ գաղափար կազմելու համար անհրաժեշտ է այլ աղբյուրներից օգտվել, վորովհետև տեղեկատույի ծավալը և առաջադրված նպատակը հնարավորություն չեն տալիս լայն պարզաբանման յենթարկելու առանձին յերկրների պետական կառուցվածքի մեխանիզմը, վորի միջոցով վոչ միայն ֆաշիստական յերկրներում, վորտեղ ֆաշիզմը գազանաբար հարձակվում է բանվոր դասակարգի և աշխատավորության վրա, այլև բուրժուական այսպես կոչված «դեմոկրատիկ» հանրապետություններում բանվոր դասակարգի և աշխատավորության համար չկան դեմոկրատիկ հնարավորություններ։ Ի՞նչ դեմոկրատիզմի մասին կարող է խոսք լինել, յերբ կինը չունի տղամարդկանց հավասար ձայնի իրավունք, յերբ մարթու գույնը կարող է զրկել նրան քվեարկելու իրավունքից, յերբ ընտրվելու համար պահանջվում են խոշոր գումարներ և վերջապես յերբ ֆաշիստական տեռորի պայմաններում հետապնդվում են նրանք, ովքեր չեն ցանկանում

2294
38

2 SEP 2013

52.397

քվերկությանը մասնակցել, կամ դեմ են քվեարկում կապիտալիզմի ներկայացուցիչներին: Պարզ է, որ այդ պայմաններում «բուրժուա-դեմոկրատական» կամ «դեմոկրատական հանրապետություն» անունը դառնում է միայն ցուցանակ բուրժուական կարգերի իրականությունն աշխատավորներից թաքցնելու համար:

Հակառակ պատկեր է մեզ մոտ, սոցիալիստական մեր հայրենիքում, որտեղ Ստալինյան Սահմանադրության հիման վրա, մեր յերկրի աշխատավորները ամենադեմոկրատիկ ձևով իրենց քվեները տվեցին Գերագույն Խորհրդի, կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի թեկնածուներին: Մենք գտնվում ենք նոր ընտրությունների — առանձին հանրապետությունների Գերագույն Խորհուրդների ընտրությունների նախօրյակին: Գյուղակումբներն այդ ասպարեզում ունենալով արդեն բավական խոշոր փորձ, պետք է նախապատրաստեն և ծավալեն լայն բացատրական աշխատանք նոր ընտրությունների կապակցությամբ: Պետքէ բացատրել և տալ անհրաժեշտ տեղեկություններ ԽՍՀՄ-ի և յեղբայրական հանրապետությունների մասին, այն մասին, որ մեր յերկիրը առաջին և յերկրորդ հինգամյակների ընթացքում խորհրդային արդյունաբերության բուռն աճման հետևանքով մի շարք ճյուղերում գրավում է Յեվրոպայում և աշխարհում առաջին տեղը: Մեքենաշինության մեջ մենք գրավել ենք Յեվրոպայում առաջի և աշխարհում յերկրորդ տեղը, տրակտորների արտադրման մեջ մենք գրավում ենք առաջին տեղը Յեվրոպայում, կոմբայնի արտադրության մեջ առաջին տեղը ամբողջ աշխարհում: Ելեկտրոէներգիայի արտադրության մեջ մեր յերկիրը 1913 թվին գրավում էր 15-րդ տեղը, իսկ ներկայումս գրավում է յերկրորդ տեղը Յեվրոպայում և յերրորդ տեղն ամբողջ աշխարհում: Չուգունի արտադրության մեջ ԽՍՀՄ-ըն Յեվրոպայում 5-րդ տեղից բարձրացել է առաջին տեղը: ԽՍՀՄ-ում արտադրվող մեքենաների ընդհանուր քանակը կազմում է 1/5 մասն այն բոլորի, ինչ որ տալիս են բոլոր կապիտալիստական յերկրները միյասին վերցրած:

Արդյունաբերության այս հզոր բազայի վրա ստեղծվել է սոցիալիստական ամուր գյուղատնտեսություն, կոլեկտիվացման և յենթարկվել նախկինում մանր, փոշիացած տնտեսությունների 93 տոկոսը, որոնք գյուղատնտեսական արտելի Ստալինյան

կանոնադրության սկզբունքներով վարում են ունևոր, կուլտուրական, յերջանիկ կյանք: Կոլխոզային դաշտերում այսօր աշխատում են 367,000 տրակտորներ, 104,600 կոմբայն, տասնյակ հազարավոր այլ առաջնակարգ մեքենաներ: Այս բոլոր նվաճումները փոխել են մեր յերկրի դեմքը, որի հետևանքով փոխվել է նաև մեր քարտեզը:

Գյուղակումբավարներն իրենց առօրյա աշխատանքների ընթացքում լայնորեն պետք է օգտվեն և օգտագործեն քարտեզը, բացատրելով նրա վրա կատարված բոլոր անհրաժեշտ փոփոխությունները:

ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԽՍՀՄ 11 ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

	Հանրապետությունները	Կենտրոնը	Տերիտորիան
1	Ռուսաստանի Խորհրդային Ֆեդերատիվ Սոցիալիստական Հանրապետություն	Մոսկվա	16,5 միլ. քառ. կլմ
2	Ուկրաինական ԽՍՀ	Կիև	445 հազ. » »
3	Բելոռուսական ԽՍՀ	Մինսկ	127 » » »
4	Ադրբեջանական ԽՍՀ	Բաքու	86 » » »
5	Վրացական ԽՍՀ	Թբիլիսի	70 » » »
6	Հայկական ԽՍՀ	Յերևան	30 » » »
7	Թուրքմենական ԽՍՀ	Աշխաբադ	444 » » »
8	Ուզբեկական ԽՍՀ	Տաշքենդ	370 » » »
9	Տաջիկական ԽՍՀ	Ստալինաբադ	141 » » »
10	Ղազախական ԽՍՀ	Ալմա-Աթա	2,744 » » »
11	Կիրգիզական ԽՍՀ	Ֆրունզե	196 » » »

ԽՍՀՄ ՏԵՐԻՏՈՐԻԱՆ ՅԵՎ ՆՐԱ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ ՅԵՐԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԽՍՀՄ տերիտորիան քառ. միլիոն կլմ.	ԽՍՀՄ սահմանների յերկարությունը հազար կլմ.				
	Հյուս. հարավ	Արևելքից արևմուտք.	Ծովային	Ցամաքային	Ընդամենը
	Մոտա որապես			Մոտավորապես	
21,3	4,5	8,5	43	17	60

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՍԵՐԻ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻԼ. ՔԱՌ. ԿԼՄ. (ԿԼՈՐԱՑՐԱԾ ԹՎԵՐՈՎ)

	Ա Ն Ո Ւ Ն Ը	միլ. քառ. կլմ.
1	Ասիա	44,0
2	Աֆրիկա	30,0
3	Ամերիկա	42,8
4	Անտարկտիկա	14,0
5	Յեվրոպա	10,0
6	Ավստրալիա և Օկիանիա	8,8

ՑԱՄԱՔԻ ՅԵՎ ՋՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ ՅԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ՎՐԱ

Ցամաքը և ջուրը	Տարածությունը միլ. քառ. կլմ.	Տոկոս յերկրի մակերեսի նկատմամբ	Ցամաքի հարաբերությունը ջրին.
Ցամաքը	149,0	29,0	1 : 2,4
Ջուր	361,3	71,0	

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ, ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐԻ, ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՏԵՐԻՏՈՐԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

	Պետության անունը	Պետական կառուցվածքը	Մայրաքաղաքը	Տարածությունը քառ. կմ.	Գլխավոր քաղաքները	Ազգաբնակչության թիվը	Գլխավոր գաղութները
1	ԽՍՀՄ	Բանվորների և գյուղացիների Սոցիալիստական պետություն	Մոսկվա	21,3 մլն. քառ. կմ.	Լենինգրադ, Կիև, Խարկով, Ռոստով, Բագու, Ստալինգրադ, Թբիլիսի, Տաշքենդ, Մինսկ, Ֆրունզե, Աշխաբադ, Ալմա-Աթա, Ստալինաբադ, Կույբիշև, Երևան, Վլադիվոստոկ և այլն:	170 մլն.	—
2	ԱՄՆ	Բուրժուակ. Ֆեդերատ. հանրապ.	Վաշինգտոն	9,358 մլն. քառ. կմ.	Նյու-Յորկ, Չիկագո, Բոստոն, Պիտսբուրգ, Դետրոյտ, Ֆիլադելֆիա, Սան-Ֆրանցիսկո, Լոս-Անժելոս:	125 մլն.	Պորտո-Ռիկո, Ֆիլիպինյան կղզիներ, Հավայան կղզիներ, Պանամայի ջրանցքի գոտին
3	Մեծ Բրիտանիա (Անգլիա)	Սահմանադրական թագավորություն:	Լոնդոն	244 հազ. քառ. կմ.	Մանչեստեր, Կարդիֆ, Լիվերպուլ, Գլազգո, Էդինբուրգ, Սաութ-Հեմպտոն, Նյու-Կասլ, Կեմբրիջ.	46 մլն.	Հնդկաստան, Դոմինիոններ 1) Կանադա 2) Հարավ-Աֆրիկյան միություն. 3) Ավստրալիական միություն. 4) Նոր Զելանդիա և այլն.
4	Ֆրանսիա	Բուրժուական հանրապետություն	Փարիզ	551 հազ. քառ. կմ.	Լե-Կրեզո, Սենտ-Էտիեն, Մարսել, Լիոն, Տուլուզ, Հավր, Նանսի Կլերմոն-Ֆերան	42 մլն.	Ալժիր, Թունիս, Մարոկկո, Ֆրանսիական հասարակածային Աֆրիկա, Ֆրանս Արևմտյան Աֆրիկա, Մադագասկար, Ֆրանս Հնդկաչին
5	Իտալիա	Ֆաշիստական դիկտատուր (ձևականորեն սահմանադրական թագավորություն	Հռոմ	310 հազ. քառ. կմ.	Միլան, Տուրին, Ջենովա, Ֆլորենցիա, Վենետիկ	42,200 հազ.	Տրիպոլիտանիա, Լիբիա, Էրիտրեա, Իտալական Սոմալի
6	Գերմանիա	1933 թ. ֆաշիստները գրավելով իշխանությունը հաստատել են ֆաշիստական դիկտատուրա	Բեռլին	470 հազար քառ. կմ.	Համբուրգ, Դրեզդեն, Բրեմեն, Ֆրանկֆուրտ, Նյուրնբերգ, Մյունխեն, Էսսեն, Քյոլն	66 մլն.	
7	Ճապոնիա	Սահմանադրական միապետություն (փաստորեն անսահմանափակ միապետություն)	Տոկիո	382 հազար քառ. կմ.	Նագոյա, Հիրոսիմա, Կոբե, Յոկոհամա, Յավատա, Նագասակի	66,5 մլն.	Ֆորմոզա՝ Կորեա, Մանջուրիա, Պեսկադորյան, Մարշալյան, Մարիանյան, Կորոլինյան կղզիներ.
8	Նիդերլանդներ (Հոլանդիա,	Սահմանադրական թագավորություն	Հաագ	31 հազար քառ. կմ.	Ամստերդամ Ռոտերդամ	8,300 հազար	Նիդերլանդական Ինդոնեզիա (Մալայան արշիպելագ) Նոր Գվինեա, (Արևելյան մասը)

	Պետության անունը	Պետական կառուցվածքը	Մայրաքաղաքը	Տարածությունը քառ. կլմ.	Գլխավոր քաղաքները	Ազգաբնակչութ. թիվը	Գլխավոր գաղութները
9	Բելգիա	Սահմանադրական թագավորություն։	Բրյուսել	30 հազար քառ. կլմ.	Անտվերպեն, Լյեժ	8,250 հազար	Բելգիական Կոնգո
10	Շվեցարիա	Բուրժուական ֆեդերատիվ հանրապետություն։	Բեռն	41 հազար քառ. կլմ.	Ժնև, Լոզան, Ցյուրիխ, Բազել	4,100 հազար	—
11	Ավստրիա	Ձևականորեն բուրժուական հանրապետություն է։ Փաստորեն ֆաշիստական դիկտատուրա յէ։	Վիեննա	84 հազար քառ. կլմ.	Գրաց, Լինց, Ինսբրուկ.	6,700 հազար	—
12	Հունգարիա	Փաստորեն ֆաշիստական դիկտատուրա, որ հենվում է խոշոր բուրժուազիայի և կալվածատերերի վրա։	Բուդապեշտ	93 հազար քառ. կլմ.	Դեբր, Միշկոլց	8800 հազար	—
13	Չեխոսլովակիա	Բուրժուական հանրապետություն։	Պրագա	140 հազար քառ. կլմ.	Բռնո, Բրատիսլավա, Պիլզեն	15 մլն.	—
14	Իսպանիա	Հակաֆաշիստական հանրապետական ժողովրդական ճակատի կառավարություն	Մադրիդ	500 հազար քառ. կլմ.	Վալենսիա, Բարսելոն, Տոլեդո	24 մլն.	Իսպանական Մարոկո
15	Պորտուգալիա	Ֆաշիստական դիկտատուրա	Լիսաբոն	92 հազար քառ. կլմ.	Օպորտո.	7 մլն.	Անգոլա, Մոզամբիկ, Պորտուգալական Գվինեա
16	Յուգոսլավիա	Ձևականորեն սահմանադրական թագավորություն։ Փաստորեն միապետական և ռազմ-ֆաշիստական դիկտատուրա	Բելգրադ	249 հազար քառ. կլմ.	Զագրեբ, Սարայեվո.	14 մլն.	
17	Բուլղարիա	Ձևականորեն սահմանադրական միապետություն (թագավորություն)։ Փաստորեն ռազմաֆաշիստական դիկտատուրա, որը հենվում է խոշոր բուրժուազիայի և կուլակության վրա։	Սոֆիա	103 հազար քառ. կլմ.	Ֆիլիպոպոլ, Վարնա, Բուրգաս.	5900 հազար	—
18	Հունաստան	Ձևականորեն սահմանադրական թագավորություն։	Աթենք	130 հազար քառ. կլմ.	Պիրեյ, Սալոնիկ.	6,600 հազար	—

	Պետության անունը	Պետական կառավարման ձևը	Մայրաքաղաքը	Տարածությունը քառ. կլմ.	Գլխավոր քաղաքները	Ազգաբնակչության թիվը	Գլխավոր գաղութները
19	Դանիա	Սահմանադրական թագավորություն։	Կոպենհագեն	43 հազար քառ. կլմ.	Ֆրեդերիկսիա.	3,600 հազար	—
20	Նորվեգիա	Սահմանադրական թագավորություն	Օսլո	323 հազար քառ. կլմ.	Բերգեն, Տրոնյեմ	2,800 հազար	—
21	Շվեդիա	Սահմանադրական թագավորություն	Ստոկհոլմ	440 հազար քառ. կլմ.	Գյոտեբորգ, Մալմյո	6,200 հազար	—
22	Ֆինլանդիա	Բուրժուական հանրապետություն։	Հելսինկի	388 հազար քառ. կլմ.	Տուրկու, Վիպուրի	3.500 հազար	—
23	Լեհաստան	Ֆաշիստական տիպի բուրժուակա. հանրապետություն։	Վարշավա	388 հազար քառ. կլմ.	Պոզնան, Լոձ, Կրակով.	33 մլն.	—
24	Ռումինիա	Սահմանադրական միապետություն։	Բուխարեստ	295 հազար քառ. կլմ.	Պլոեշտի, Յասի, Գալաց.	18,500 հազար	—
25	Արգենտինա	Ֆեդերատիվ հանրապետություն։	Բուենոս-Այրես.	2800 հազար քառ. կլմ.	Բայա-Բլանկա, Ռոսարիո, Սանտաֆե.	12 մլն.	—
26	Բրազիլիա	Բուրժուական հանրապետություն	Ռիո-դե-Ժանեյրո.	8,500 հազ. ք. կլմ.	Սան-Պաուլո, Պերնամբուկո	44 մլն.	
27	Չինաստան	Հանրապետություն	Նանկին	10 մլն. քառ. կլմ.	Շանհայ, Հանկոու Բեյպին, Հունան,	475 մլն.	
28	Մոնղոլական ժողովրդական հանրապետություն	Ժողովրդական հանրապետություն.	Ուլան-Բաթոր.	1,500 հազ. քառ. կլմ.	Ալտան-Բուլակ	840 հազ.	
29	Տուվայի ժողովրդական հանրապետություն	Ժողովրդական հանրապետություն.	Կըզլ-Խոտո	165 հազ. քառ. կլմ.	—	82 հազ.	
30	Եգիպտոս	Ձևականորեն, անկախ պետություն և փաստորեն Անգլիայի վասալ պետություն և գոյություն ունի թագավոր.	Կահիրե	1 մլն. քառ. կլմ.	Ալեքսանդրիա, Պորտ-Սաիդ	5 մլն.	
31	Ալբանիա	Թագավորություն, փաստորեն Իտալիայի վասալ պետություն և	Տիրանա	28 հազ. քառ. կլմ.	Սկուտարի, Վալոնա, Դուրացո.	1 մլն.	
32	Մեքսիկա	Սահմանադրական ֆեդերատիվ հանրապետություն	Մեքսիկո	1,970 հազ քառ. կլմ.	Մերիդա, Գվադալահարա, Պուեբլա.	17 մլն.	

	Պետության անունը	Պետական կառուցվածքը (ձևը)	Մայրաքաղաքը	Տարածությունը քառ. կլմ.	Գլխավոր քաղաքները	Ազգաբնակչության թիվը	Գլխավոր գաղութները
33	Իրաք	Սահմանադրական թագավորություն. (Անգլիայի ուժեղ ազդեցության տակ)	Բաղդադ	371 հազ. քառ. կլմ.	Մոսուլ, Բասրա.	3,300 հազ.	
34	Հաբեշստան	Թագավորություն (1936 թվին Իտալիան բռնի գրավել է յերկրի խոշոր մասը):	Ադիս-Աբեբա	1,1.0 հազ. քառ. կլմ.	—	10 միլ.	
35	Չիլի	Բուրժուական հանրապետություն	Ս. Յագո	742 հազ. քառ. կլմ.	Վալպարայսո	4,500 հազ.	
36	Իրան	Սահմանադրական միապետություն.	Թեհրան	1,600 հազ. քառ. կլմ.	Թեբրիզ, Մեշխեդ	15 միլ.	
37	Աֆղանստան	Միապետություն	Քաբուլ	650 հազ. քառ. կլմ.	Հերատ	7 միլ.	
38	Թուրքիա	Բուրժուա-դեմոկրատական հանրապետություն	Անկարա	763 հազ. քառ. կլմ.	Ստամբուլ, Իզմիր, Կայսերի	15 միլ.	
39	Բրիտանական Հնդկաստան	Անգլիական Դոմինիոն	Դելի	4,675 քառ. կիլոմետր	Կալկաթա, Բոմբեյ, Մադրաս.	353 միլ.	
40	Կանադա	Անգլիական դոմինիոն	Օտտավա	9,500 հազ. քառ. կլմ.	Մոնրեալ, Տորոնտո, Կվեբեկ, Հալիֆաքս.	10,700 հազ.	
41	Էստոնիա	Ֆաշիստական տիպի բուրժուական հանրապետություն	Տալլին	48 հազ. քառ. կլմ.	Տարտու Նարվա	1,125 հազ.	
42	Լատվիա	Ֆաշիստական տիպի բուրժուական հանրապետություն	Ռիգա	66 հազ. քառ. կլմ.	Լեպայա, Դաուգավպիլս.	1 930 հազ.	
43	Լիտվա	Ֆաշիստական տիպի բուրժուական հանրապետություն	Կաունաս	285 հազ. քառ. կլմ.	Կլայպեդա	2,450 հազ.	
44	Էկվադոր	Բուրժուական հանրապետություն	Կվիտո	285 միլ. քառ. կլմ	Գվայակիլ	2,500 հազ.	
45	Վենեսուելա	Ձևականորեն ֆեդերատիվ հանրապետություն.	Կարակաս	1 միլ. 57 0 հազ. քառ. կլմ.	Մարակաիբո	3,027 հազ.	
46	Բոլիվիա	Բուրժուական դեմոկրատիկ հանրապետություն	Լա-Պաս	1,570 հազ. քառ. կլմ.	Օրուրո, Պոտոսի	3 միլ.	
47	Ուրուգվայ	Բուրժուական հանրապետություն	Մոնտեվիդեո.	187 հազ. քառ. կլմ.	Լա-Պլատա, Ֆլորիդա	1,950 հազ.	

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԼԵՌՆԵՐԸ

	Լեռների անունը	Վորտեղ է գտնվում	Բարձրությունը (մետրերով)
1	Եվերեստ	Ասիա, Տիբետ	8882
2	Գոդվին—Ոուստեն . . .	Ասիա, Ոստ—Ինդիա, Բրիտան, տիրապ. .	8620
3	Կինչինգինգա	» » » »	8580
4	Մուստագ—Աթա . . .	Ասիա, Չինաստան	7860
5	Ստալինի Պիկ (գագաթ)	Ասիա, Պամիր, ԽՍՀՄ	7495
6	Լենինի Պիկ (գագաթ) .	» » »	7137
7	Ակոնկագուա	Հարավ Ամերիկա, Արգենտինա	7010
8	Չիմբորազո	» » Էկվադոր	6310
9	Մակ—Կինլեյ	Հյուսիս Ամերիկա, ԱՄՆ	6240
10	Միստի, հրաբուխ . . .	Հարավ Ամերիկա Պերու, ...	6100
11	Կիլիմանջարո	Աֆրիկա, Բրիտանական տիրապետություն	6010
12	Կոտոպախի—հրաբուխ .	Հարավ—Ամերիկա, Էկվադոր	5940
13	Դեմավենդ »	Ասիա Ֆրանսիա	5670
14	Օրիզաբա »	Հյուսիս Ամերիկա, Մեքսիկա	5653
15	Ելբրուս	Յեվրոպա, Կովկաս, ԽՍՀՄ	5629
16	Ս. Իլյի լեռ	Հյուսիս Ամերիկա, Կանադա	5520
17	Պոպոկատեպետլ հրաբուխ	» » Մեքսիկա	5462
18	Կենիյա	Աֆրիկա Բրիտանական տիրապետություն	5240
19	Արարատ	Ասիա, Թուրքիա	5156
20	Կազբեկ	Յերոպա, Կովկաս, ԽՍՀՄ	5043
21	Կլյուչևսկայա Սոպկա հրաբուխ	Ասիա, Կամչատկա, ԽՍՀՄ	4917
22	Մոնբլան	Յեվրոպա, Ֆրանսիա	4810
23	Մոնտե—Ռոզա	Յեվրոպա Շվեյցարիա	4610
24	Մարկհեմի լեռ	Անտարկտիդա	4610
25	Մաունա—Լոա հրաբուխ.	Ավստրալիա	4170
26	Արագած	Կովկաս ԽՍՀՄ	4096

ՅԵՐԿՐԱԳՆԴԻ ԱՄԵՆԱՅԵՐԿԱՐ ԳԻՏԵՐԸ (3000 ԿԼՄ. ՅԵՐԿԱՐ.)

	ԳԵՏԵՐԻ ԱՆՈՒՆԸ	Յերկարությունը. (կլմ)	Վոր աշխարհամասումն է
1	Միսիսիպի (Միսուրիի հետ) . .	6530	Հյուս. Ամերիկա
2	Ամազոն	5300	Հարավ. Ամերիկա
3	Նեղոս	6400	Աֆրիկա
4	Օբ	5206	Ասիա, ԽՍՀՄ
5	Յանձի	5200	»
6	Լենա	4599	» ԽՍՀՄ
7	Մեկոնգ	4500	»
8	Ամուր	4478	Ասիա
9	Կոնգո	4200	Աֆրիկա
10	Նիգեր	4160	»
11	Հուան-Հե	4100	Ասիա
12	Յենիսեյ	4011	» ԽՍՀՄ
13	Լավրենտիոս գետ	3800	Հյուս. Ամերիկա
14	Մեկենզի	3870	Հյուս. Ամերիկա
15	Վոլգա	3700	Յեվրոպա ԽՍՀՄ
16	Լապլատա	3700	Հարավ. Ամերիկա
17	Մուրեյ, Դարլինգի հետ . . .	3490	Ավստրալիա
18	Յուկոն	3300	Հյուս. Ամերիկա
19	Ինդոս	3180	Ասիա

Կազմեց և խմբագրեց Բ. ԶԱՐԶՅԱՆ
Տեխ. խմբագիր Հ. ՄԱՑԻԼՑԱՆ
Սրբագրիչ՝ ԳՈՒՐԳԵՆՅԱՆ

Տիրաժ 2000
Պատվեր № 229
Գլավլիտ № 6552

«Խորհրդային Հայաստան» հրատարակչության տպարան, Երևան

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0223839

52. 397

ԳԻՆԸ Ե 40 ԿՈՊԵԿ

212

В ПОМОЩЬ ЗАВКЛУБОМ
(ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ СВЕДЕНИЯ)

Проспериодиздат